

VIỆC RÈN LUYỆN KĨ NĂNG CHO HỌC SINH TRONG SÁCH GIÁO KHOA NGỮ VĂN TRUNG HỌC Ở HÀN QUỐC

DU NGỌC NGÂN*, JEONG MU YOUNG**

TÓM TẮT

Bài viết trình bày những kết quả khảo sát và một số nhận xét về việc rèn luyện kĩ năng cho học sinh trong sách giáo khoa Ngữ văn bậc trung học ở Hàn Quốc. Những kết quả khảo sát này có thể là những kinh nghiệm cho việc biên soạn sách giáo khoa Ngữ văn ở Việt Nam.

Từ khóa: kĩ năng, sách giáo khoa, trung học, ngữ văn, Hàn Quốc.

ABSTRACT

The Skill Training for Secondary School Students in Literature & Language Textbooks in South Korea

This paper presents the results of investigation and some remarks about the skill training for secondary school students in Literature & Language textbooks in South Korea. These results could be used as the experiences for compiling Literature & Language textbooks in Vietnam.

Keywords: skill, textbook, secondary school, literature and language, South Korea.

1. Hiện nay, vấn đề đổi mới giáo dục và đào tạo Việt Nam, đặc biệt vấn đề đổi mới chương trình, sách giáo khoa (SGK) phổ thông đang thu hút sự quan tâm của dư luận xã hội. Nhiều ý kiến đã được đề xuất, chủ yếu với mục đích góp phần định hướng cho việc đổi mới chương trình và sách giáo khoa phổ thông. Một số hội thảo khoa học được tổ chức gần đây đã tập trung được nhiều ý kiến của những chuyên gia giáo dục, những nhà giáo có tâm huyết; trong đó có không ít bài viết, công trình nghiên cứu tìm hiểu về SGK của một số nước trên thế giới với mục đích tìm ra những kinh nghiệm có thể áp dụng một cách thích hợp vào thực tiễn giáo dục Việt Nam.

SGK là loại sách được biên soạn với mục đích dạy và học, dựa theo chương trình của một cấp học, một ngành học. Ở cấp phổ thông trung học, SGK là sự thể hiện những nội dung cụ thể của chương trình phổ thông trung học. Bên cạnh việc cung cấp kiến thức, SGK còn có mục đích rèn luyện các kĩ năng cho người học. Kĩ năng là khả năng vận dụng những kiến thức thu nhận được trong một lĩnh vực nào đó vào thực tế [6]. Nói cách khác, kĩ năng là năng lực hoặc khả năng của con người thực hiện thuần thục một hoặc một nhóm hoạt động trên cơ sở những kiến thức và kinh nghiệm nhằm tạo ra kết quả nhất định. Kĩ năng chỉ được tạo nên do quá trình lặp đi lặp lại hoạt động, nghĩa là được hình thành một cách có ý thức do quá trình rèn luyện. Có thể nói, cách cung cấp kiến thức và kĩ năng của môn học trong SGK thể hiện đặc trưng và mục tiêu đào tạo của bộ sách.

Đề án Đổi mới căn bản, toàn diện

* PGS TS, Trung tâm Hàn Quốc học,
Trường Đại học Sư phạm TP HCM

** ThS, Trung tâm Hàn Quốc học,
Trường Đại học Sư phạm TP HCM

giáo dục và đào tạo Việt Nam của Bộ Giáo dục & Đào tạo (2013) đã định hướng: “chuyển từ giáo dục chủ yếu nhằm trang bị kiến thức sang mục tiêu phát triển phẩm chất và năng lực của người học”; “Nội dung giáo dục đổi mới theo hướng tinh giản, cơ bản, hiện đại, giảm tính hàn lâm, tăng tính thực hành và vận dụng kiến thức, kỹ năng vào thực tiễn” [1]. Những định hướng này đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc đào tạo kỹ năng cho học sinh trong giáo dục nói chung, giáo dục phổ thông nói riêng.

Gần đây, có một số bài viết về kinh nghiệm đối với Việt Nam từ SGK Ngữ văn của Hàn Quốc. Những kinh nghiệm được đúc kết nhìn chung rất phù hợp với định hướng đổi mới SGK hiện nay ở Việt Nam. Qua khảo sát bộ SGK Ngữ văn bậc trung học ở Hàn Quốc, chúng tôi nhận thấy nội dung của bộ sách rất chú trọng việc rèn luyện kỹ năng cho học sinh. Bài viết này sẽ đi vào tìm hiểu vấn đề nổi bật này của bộ sách.

2. Để thực hiện đề tài, chúng tôi đã tiến hành khảo sát bộ SGK Ngữ văn bậc trung học ở Hàn Quốc xuất bản năm 2013 của Nhà xuất bản Giáo dục Bi Sang Seoul Hàn Quốc. Bộ sách gồm 6 quyển Quốc ngữ cấp 2 (trong 3 năm học) và 2 quyển Quốc ngữ, 2 quyển Văn học cấp 3 (trong 3 năm học tiếp theo). Do dung lượng của một bài nghiên cứu khoa học, chúng tôi tập trung khảo sát quyển Quốc ngữ 1 cấp 2 và quyển Quốc ngữ 1 cấp 3 bậc trung học ở Hàn

Quốc.

2.1. Cấu trúc của sách giáo khoa

SGK Quốc ngữ 1 cấp 2 trung học Hàn Quốc ngoài lời mở đầu, lời giới thiệu, có cấu trúc gồm năm chương, chương ít nhất là 12 trang và nhiều nhất 28 trang. Quyển này tương ứng với chương trình Quốc ngữ học kỳ 1 năm 1 cấp 2 (tương đương với lớp 7 trung học cơ sở ở Việt Nam) với thời gian là 85 tiết học trên lớp (mỗi tiết 45 phút). Năm chương sách được đặt các tiêu đề sau: **(1) Nghe – Nói, (2) Đọc – Viết, (3) Văn học, (4) Ngữ pháp, (5) Đọc – Viết.**

SGK Quốc ngữ 1 cấp 3 trung học Hàn Quốc ngoài lời mở đầu, lời giới thiệu, có cấu trúc gồm bảy chương, chương ít nhất là 8 trang và nhiều nhất 49 trang. Quyển này tương ứng với chương trình Quốc ngữ học kỳ 1 năm 1 cấp 3 (tương đương với lớp 10 trung học phổ thông ở Việt Nam) với thời gian là 90 tiết học trên lớp (mỗi tiết 50 phút). Bảy chương sách được đặt các tiêu đề sau: **(1) Nói – Đọc (2) Văn học, (3) Nói – Đọc (4) Viết – Văn học (5) Ngữ pháp, (6) Nghe – Nói – Viết, (7) Nghe – Đọc.**

Như vậy, SGK Quốc ngữ 1 cấp 2 và cấp 3 ngoài một chương ngữ pháp, một hoặc hai chương văn học¹, các chương còn lại có mục đích rèn luyện kỹ năng sử dụng ngôn ngữ (nghe, nói đọc, viết).

Nội dung chương	Kỹ năng sử dụng ngôn ngữ (nghe, nói, đọc, viết)	Văn học	Ngữ pháp
Sách giáo khoa			
Quốc ngữ 1, cấp 2	3/5 chương	1/5 chương	1/5 chương
Quốc ngữ 1, cấp 3	4/7 chương	2/7 chương	1/7 chương

2.2. Lời giới thiệu

Với tiêu đề *Đặc trưng của việc dạy học Quốc ngữ*, lời giới thiệu trong hai quyển SGK trên cho thấy tư tưởng chủ đạo, mục tiêu cũng như định hướng về nội dung và phương pháp của những người biên soạn SGK.

Quá trình dạy học Quốc ngữ có 6 hình thức cũng là nội dung giảng dạy: nghe, nói, đọc, viết, ngữ pháp và văn học. Những hình thức này không áp dụng riêng biệt mà được tổng hợp như trong lúc sử dụng ngôn ngữ hàng ngày. Mục tiêu của sách giáo khoa Quốc ngữ là người học có thể sử dụng ngôn ngữ thuần thực, sáng tạo; mở rộng kiến thức về Quốc ngữ; cảm nhận được những tác phẩm văn học đa dạng để sáng tạo ngôn ngữ văn hóa cho tương lai. Sách có nhiều bài tập đa dạng tạo cảm hứng, sự chủ động cho học sinh, phù hợp với trình độ của học sinh. (Quốc ngữ 1 cấp 2

Thời đại thông tin hóa tri thức, trong đó các thông tin được nhớ hoặc chép lại, không còn phù hợp. Hiện nay năng lực tái tạo/ sáng tạo có một vị trí quan trọng hơn. Môn Quốc ngữ dạy học về điều này và có tầm quan trọng đối với mỗi người. Vì vậy, học sinh muốn học quốc ngữ tốt thì phải tích cực tham gia hoạt động ngôn ngữ, điều khiển quá trình tiếp nhận và hiểu thông tin, thu hoạch về phương pháp biểu hiện và cảm nhận tác phẩm văn học. (Quốc ngữ 1 cấp 3)

Ngoài ra, lời giới thiệu còn nhấn mạnh mục đích thực tiễn của việc học môn Quốc ngữ, chẳng hạn *học giao tiếp (bằng hình thức nói và viết) là để biết giao lưu; học đặc trưng của quốc ngữ là để hiểu giá trị văn hóa, giá trị tiếng nói quốc ngữ; học tác phẩm văn học để suy nghĩ, tình cảm của mỗi người được phong phú hơn.*

2.3. Cấu trúc và nội dung của chương (bài học)

Mỗi chương trong SGK được cấu trúc với các phần sau:

a. Giới thiệu nội dung chính của chương học

Phần này được trình bày bằng những dòng ngắn gọn ở đầu chương, bao gồm chủ đề của chương, thường có hình thức là một cụm từ (SGK Quốc ngữ 1 cấp 3 thường có thêm một bài thơ ngắn có liên quan đến chủ đề của chương nằm ở đầu bài học), hai hoặc ba mục lớn trình bày nội dung chính của chương hoặc tên các văn bản tiêu biểu có liên quan đến nội dung chính của chương. Chẳng hạn, trong SGK Quốc ngữ 1 cấp 2 (*), cấp 3 (**):

(*) **Chương (1) Nghe – Nói** Cuộc gặp gỡ quý báu

01. Hãy giới thiệu về mình

02. Phương pháp nghe và nói

Chương (3) Văn học Niềm vui với thơ văn

01. Bài thơ được phổ nhạc

02. Thơ tạo cảm xúc trong lòng

03. Thơ và cuộc sống

(**) **Chương (1) Nói – Đọc** Đi du lịch để tìm ước mơ

01. Giới thiệu về ước mơ của mình

02. Hãy vẽ về ước mơ của mình

b. Phần triển khai nội dung học tập chủ yếu

Phần này triển khai các nội dung học tập đã được trình bày ở phần đầu chương, thường bao gồm 2 hoặc 3 mục lớn. Phương thức triển khai ở mỗi mục luôn theo trình tự ba bước sau:

TÌM HIỂU → ÁP DỤNG → THỰC HÀNH

(1) Tìm hiểu

Đây là bước đầu tiên trong quá trình

học sinh tiếp xúc với môn học. Phần này hướng dẫn cho học sinh tiếp cận những kiến thức (nội dung, phương pháp) theo mục đích đào tạo của SGK. Phần này không có những lời diễn giải mà chỉ bao gồm những lời hướng dẫn, gợi ý được trình bày theo các bước thích hợp (thường có kèm ví dụ). Thông qua những câu gợi ý, học sinh có thể nắm được những yêu cầu mà người học cần đạt tới và sẽ tự tìm hiểu các nội dung theo sự hướng dẫn của SGK. Nói cách khác, học sinh có thể chủ động trong việc tiếp thu kiến thức của môn học.

Ví dụ: Chương 1. **Nghe – Nói** (Quốc ngữ 1 cấp 2)

2. *Phương pháp nghe và nói*

Tìm hiểu → Thông qua hoạt động sau để hiểu về quá trình tiếp thu bài nghe và nói, rồi hãy lập kế hoạch nghe – nói hiệu quả.

1: *Tìm hiểu về lí do cần thiết của việc lập kế hoạch cho bài nghe – nói (kèm bài hội thoại thông thường).*

2: *Suy nghĩ thử về đặc tính tương tác lẫn nhau của nghe và nói (kèm bài hội thoại thông thường).*

3: *Suy nghĩ thử về giá trị và ý nghĩa mà quá trình nghe – nói mang lại (kèm bài hội thoại trên đường đi học về).*

4: *Suy nghĩ thử về kế hoạch nghe – nói hiệu quả (kèm nội dung cuộc trò chuyện với thầy hiệu trưởng).*

5: *Tìm hiểu về phương pháp và thái độ nghe (kèm bài hội thoại trong lớp học).*

(2) **Áp dụng**

Ở bước này, học sinh dùng những kiến thức vừa tìm hiểu vào việc khảo sát một đối tượng khác, tương tự với đối tượng đã khảo sát. Học sinh thường được yêu cầu liên hệ, so sánh văn bản trước với một văn bản khác có chủ đề hoặc phương thức thể

hiện tương tự để tìm ra những điểm tương đồng và khác biệt, từ đó hiểu rõ hơn những kiến thức trong phần tìm hiểu. Trong phần này, SGK thường đưa ra 3 – 4 câu hỏi hoặc câu yêu cầu để học sinh tự so sánh hoặc trao đổi ý kiến với các bạn cùng lớp, cùng nhóm.

(3) **Thực hành**

Thực hành là những hoạt động vận dụng kiến thức (nội dung và phương pháp) đã học vào thực tiễn đời sống. SGK có những câu hỏi hoặc câu yêu cầu để hướng dẫn học sinh thực hiện bước này. Những kết quả ở bước này thường là những sản phẩm cụ thể mà học sinh thu hoạch được, thể hiện năng lực của học sinh. Những hình thức hoạt động của bước thực hành rất đa dạng, có thể là tổ chức hội thi kể chuyện, làm tờ rơi kêu gọi mọi người suy nghĩ cách làm giảm thiệt hại do việc Trái đất nóng lên, viết thử một truyện tùy bút theo kinh nghiệm bản thân, viết và trình bày một bài phát biểu trong 3 phút, viết và thực hiện một bài phỏng vấn, viết một văn bản chia sẻ ý kiến, làm một bài thơ mô phỏng bài thơ đã học...

Có thể khảo sát ba bước triển khai bài học trong chương 5 SGK Quốc ngữ 1 cấp 2: Đọc, Viết.

02. *Vượt qua hiện tại*

“Xin đưa ra phương án để khôi phục nông nghiệp – Park Je Ga (ý kiến gửi vua)

Tìm hiểu → *Hãy đọc bài “Xin đưa ra phương án để khôi phục nông nghiệp” rồi đưa ra dự đoán về ảnh hưởng do tư tưởng của người viết mang đến cho xã hội.*

Thử sắp xếp căn cứ và chủ trương của người viết chứa đựng trong bài này, hãy viết thử nội dung có thể phỏng đoán được dựa theo điều này.

Áp dụng → *Hãy đọc bài có tên là*

“Hãy giải quyết vấn đề cái ăn bằng thị trường hạt giống” sau đây. Hãy thử so sánh phương án giải quyết và vấn đề chỉ trích trong “Xin đưa ra phương án để khôi phục nông nghiệp” và trong bài này.

1. Thông qua nội dung của bài, hãy thử dự đoán từ sẽ được điền vào chỗ trống \neg và \perp (\neg và \perp tương đương với a và b).

2. Thử so sánh bài này và bài “Xin đưa ra phương án để khôi phục nông nghiệp”.

Thực hành → Viết văn bản chia sẻ ý kiến

Thông qua hoạt động sau đây, bằng cách viết văn bản chia sẻ ý kiến, với mối quan tâm về vấn đề xung quanh chúng ta, hãy thử giải quyết vấn đề đó theo cách tích cực.

1. Thử tìm kiếm vấn đề xảy ra ở xung quanh chúng ta như là ở quảng đường đến trường, hay khu vực hàng xóm.

2. Thử nghĩ về cách giải quyết vấn đề ở phần 1, cũng như người có thể giải quyết vấn đề đó.

3. Thử viết văn bản chia sẻ ý kiến dựa theo nội dung đã sắp xếp ở phía trên.

4. Thử gửi bài viết của mình với tư cách là một độc giả đóng góp bài, hoặc đăng tải lên trang mạng cá nhân.

c. Phần tổng hợp kiến thức

Sau phần triển khai nội dung chính của chương, SGK tổng hợp những nội dung kiến thức, phương pháp, kỹ năng mà học sinh đã được thu nhận qua bài học. Phần tổng hợp này thường được trình bày bằng những lời ngắn gọn. Ví dụ:

Chương 1 Nghe – Nói: Giới thiệu

nhân vật, những điều cần chú ý; các bước của quá trình nghe, nói và các bước xây dựng đề cương bài giới thiệu.

Chương 3 Văn học: Nêu cảm tưởng về các tác phẩm thơ, tìm hiểu các phương thức biểu hiện trong thơ như so sánh, ẩn dụ, tượng trưng, nhịp điệu thơ, tính nhạc trong thơ.

Chương 1 Nói – Đọc: Dùng phương tiện trung gian như internet (website, blog...) để giới thiệu mình. Tìm hiểu và đánh giá bài phỏng vấn.

d. Bài tập lựa chọn

Phần cuối chương là một số bài tập để học sinh tự chọn. Bài tập được đưa ra chọn lựa thường có hai dạng:

- Khảo sát một văn bản mà SGK đưa ra (liên hệ với những kiến thức hoặc kỹ năng trong bài).

- Yêu cầu học sinh thực hiện một hoạt động để thực hành những kiến thức hoặc kỹ năng trong bài.

2.4. Văn bản trong SGK Quốc ngữ Hàn Quốc

SGK Quốc ngữ bậc trung học ở Hàn Quốc sử dụng rất nhiều văn bản. Văn bản vừa chứa đựng kiến thức của môn học vừa là phương tiện dùng để rèn luyện kỹ năng cho học sinh. Có thể thấy văn bản trong SGK khá đa dạng về phong cách chức năng.

- SGK Quốc ngữ 1 cấp 2 sử dụng 51 văn bản thuộc các phong cách chức năng sau:

Phong cách chức năng của văn bản	Sinh hoạt hằng ngày	Văn học – nghệ thuật	Khoa học	Chính luận
Số lượng	21	20	7	3
Tỉ lệ	(41,17%)	(39,21%)	(13,72%)	(5,88%)

– SGK Quốc ngữ 1 cấp 3 sử dụng 47 văn bản thuộc các phong cách chức năng sau:

Phong cách chức năng của văn bản	Sinh hoạt hằng ngày	Văn học – nghệ thuật	Khoa học	Báo chí
Số lượng	6	27	8	6
Tỉ lệ	(12,76%)	(57,44%)	(17,02%)	(12,76%)

- Văn bản sinh hoạt hằng ngày bao gồm những bài giới thiệu bản thân, hội thoại (chủ đề về cuộc sống thường ngày), thư, bài viết về kinh nghiệm, bài phỏng vấn, bài kể chuyện.

- Văn bản văn học – nghệ thuật bao gồm truyện cổ tích, truyện thần thoại, thơ, truyện tranh, truyện ngắn, tiểu thuyết (đoạn trích), tùy bút, bài hát, kịch bản.

- Văn bản khoa học là những bài phổ biến khoa học.

- Văn bản chính luận là những bài trình bày ý kiến (ví dụ: ý kiến gửi đến vua trình bày những phương án khôi phục nông nghiệp,...).

- Văn bản báo chí bao gồm văn bản tin, phóng sự, bình luận.

Độ dài của văn bản:

- Văn xuôi: dài nhất là 2425 chữ và ngắn nhất là 165 chữ (Quốc ngữ 1 cấp 2)

dài nhất là 17264 chữ và

ngắn nhất là 380 chữ (Quốc ngữ 1 cấp 3)

- Văn vần (thơ): dài nhất là 397 chữ và ngắn nhất là 32 chữ (Quốc ngữ 1 cấp 2)

dài nhất là 250 chữ và

ngắn nhất là 40 chữ (Quốc ngữ 1 cấp 3)

3. Nhận xét về việc rèn luyện kỹ năng cho học sinh trong SGK Quốc ngữ 1 cấp 2 và Quốc ngữ 1 cấp 3 Hàn Quốc

3.1. SGK Quốc ngữ bậc trung học ở Hàn Quốc rất chú trọng việc rèn luyện kỹ năng cho học sinh. Việc hình thành và phát triển kỹ năng cho học sinh là một trong những mục đích chính của bộ sách. Điều này thể hiện ở cấu trúc của SGK, cách triển khai nội dung các chương/ bài học.

Về cấu trúc sách, 3/5 số chương của SGK Quốc ngữ 1 cấp 2, 4/7 số chương của SGK Quốc ngữ 1 cấp 3 có nội dung chính là rèn luyện kỹ năng sử dụng ngôn ngữ (kỹ năng giao tiếp) cho học sinh bao gồm nghe, nói, đọc, viết; các chương còn lại cung cấp kiến thức về văn học và ngữ pháp (Hàn ngữ) nhưng cách thức thực hiện cũng đều thông qua việc hướng dẫn hoạt động cho học sinh. Quá trình hình thành và phát triển kỹ năng hoạt động đã được đưa vào xuyên suốt trong cả 3 bước: Tìm hiểu – Áp dụng – Thực hành; đặc biệt là bước Tìm hiểu. Chẳng hạn, ở chương 4, Ngữ pháp (Quốc ngữ 1, cấp 2), trong phần tiếp nhận kiến thức của bài học (bước Tìm hiểu), học sinh tự tìm hiểu về bản chất của ngôn ngữ và chức năng của ngôn ngữ thông qua việc thực hiện các bài tập hướng dẫn như điền vào chỗ trống, đọc các đoạn hội thoại để xác định các loại chức năng phù hợp, lập nhóm với các bạn tìm từ hoặc câu thể hiện

các chức năng ngôn ngữ... Vì thế, trong bộ SGK Quốc ngữ này, tính chủ động của học sinh được thể hiện rất rõ.

3.2. Những kỹ năng rèn luyện cho học sinh trong SGK rất đa dạng, gắn với đời sống, đặc biệt là đời sống hiện đại. Đó là kỹ năng tự giới thiệu, dùng phương tiện internet (website, blog) để giới thiệu mình; viết và biết đánh giá một bài phát biểu, bài phỏng vấn; xây dựng bài nói có hiệu quả; tóm tắt câu chuyện hoặc bài nghe, bài đọc; làm tờ rơi quảng cáo; thu thập tài liệu để thử viết bút kí;... SGK rất chú trọng rèn luyện những kỹ năng thông thường của học sinh, chẳng hạn phương pháp phát biểu (*không nên nói dài nội dung, phần nói về bản thân hoặc điều người nghe không quan tâm*) hoặc kỹ năng đánh giá bài phát biểu của người khác:

Tiêu chuẩn đánh giá:

- *Bài phát biểu có mục đích không, có phù hợp với hoàn cảnh không?*

- *Dùng tài liệu và giới thiệu có hiệu quả không?*

- *Có suy nghĩ cho người nghe không?*

Bản thân mình có thể đề ra tiêu chuẩn đánh giá. (Chương 1, Quốc ngữ 1 cấp 3)

3.3. SGK Quốc ngữ bậc trung học ở Hàn Quốc thể hiện quan điểm tích hợp trong việc dạy và học. Đó là việc tích hợp kiến thức trong nhiều lĩnh vực: sinh hoạt hằng ngày, khoa học, văn học – nghệ thuật, báo chí... (Xem bảng phân loại văn bản ở phần trên); tích hợp nội dung kiến thức và phương pháp (phương pháp nghe và nói, phương pháp tóm tắt văn bản, phương pháp thực hiện quá trình viết,...); tích hợp kiến thức và kỹ năng.

Qua những hướng dẫn hoạt động trong bài học, SGK tích hợp nhiều kỹ năng

cần thiết cho học sinh. Trước hết, đó là sự tích hợp bốn kỹ năng nghe, nói, đọc, viết trong văn bản thuộc nhiều phong cách chức năng khác nhau, đặc biệt là phong cách sinh hoạt hằng ngày và phong cách ngôn ngữ văn chương (các văn bản văn học). Thông qua các kỹ năng này, SGK còn rèn luyện các kỹ năng khác cho học sinh như kỹ năng phân tích và tạo lập văn bản, kỹ năng lập luận, kỹ năng đánh giá, kỹ năng phân tích (vấn đề), kỹ năng giao tiếp (cách đọc hiểu, trình bày văn bản nói viết, rèn luyện ngôn ngữ), kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng lập kế hoạch...

3.4. SGK Quốc ngữ bậc trung học ở Hàn Quốc thể hiện tính sư phạm trong việc biên soạn.

- Lời hướng dẫn các hoạt động (hoặc lời yêu cầu, câu hỏi) luôn được trình bày ngắn gọn, theo trình tự các bước tiến hành, thường có kèm theo ví dụ để học sinh có thể tham khảo và làm theo.

- Ngôn ngữ dùng trong SGK có chọn lọc theo hướng cụ thể, dễ hiểu. SGK có chú ý làm cho bài học trở nên thú vị, sinh động đối với học sinh. Điều này có thể thấy ở cách đặt các tiêu đề các chương như *Cuộc gặp gỡ quý báu, Niềm vui với thơ văn; Vùng đất ngôn ngữ, vùng biển âm vị* (chương 1, 3, 4 Quốc ngữ 1 cấp 2), *Du lịch đi tìm ước mơ, Mắt nhìn thế gian, Người đẹp* (chương 1, 3, 4 Quốc ngữ 1 cấp 3). Có thể xem cách diễn đạt những lời yêu cầu sau:

- *Kể chuyện cho các bạn nghe, tham khảo rồi thử chọn ra “Vua kể chuyện nhóm”. Người trở thành “Vua kể chuyện nhóm” hãy thử trở thành “Vua kể chuyện lớp”.* (Chương 2 Quốc ngữ 1 cấp 2)

- *Phần sau là những từ ngữ sử dụng trong bài thơ này và bài thơ “Nếu chúng ta*

là mưa tuyết thì sao?”. Hãy thử chia ra và đặt từng từ ngữ đó vào “cái túi không định” và “cái túi phủ định” được trình bày ở phía dưới. (Chương 3 Quốc ngữ 1 cấp 2)

- SGK có chú ý đặc điểm lứa tuổi, thể hiện ở độ dài các văn bản được đưa vào 2 cấp lớp (văn bản ở Quốc ngữ 1 cấp 2 ngắn hơn Quốc ngữ 1 cấp 3), loại văn bản được chọn lựa để đưa vào SGK (Quốc ngữ 1 cấp 2: nhiều văn bản sinh hoạt hằng ngày hơn, Quốc ngữ 1 cấp 3: nhiều văn bản văn học – nghệ thuật hơn).

3.5. SGK thể hiện quan điểm dạy học vừa chú ý cá thể (vai trò của cá nhân), vừa chú ý hợp tác trong nhóm, lớp. Trong hai quyển SGK mà chúng tôi khảo sát, người học/ người đọc có thể thấy rõ điều này. Trong những lời yêu cầu, chúng ta có thể gặp những từ ngữ như “giới thiệu một cách

có cá tính, có sáng tạo” hoặc “tìm những cách biểu hiện sáng tạo nhằm để lại ấn tượng sâu đậm” (chương 1 SGK Quốc ngữ 1 cấp 2); hoặc học sinh thường được yêu cầu tự tìm các tài liệu có liên quan đến phần Thực hành. Mặt khác, trong phần Áp dụng và Thực hành, SGK thường yêu cầu chia đội, chia nhóm để chọn chủ đề, chuẩn bị các bài tập và đánh giá thử quá trình thể hiện của bạn mình.

Trên đây, bài viết đã khảo sát và bước đầu có những nhận xét về việc rèn luyện kỹ năng cho học sinh trong SGK Ngữ văn bậc trung học ở Hàn Quốc. Chúng tôi hi vọng những kết quả khảo sát này có thể đóng góp như là những kinh nghiệm cho việc biên soạn bộ SGK đổi mới sắp tới ở Việt Nam.

¹ Chương 4 SGK Quốc ngữ 1 cấp 3 là chương Viết – Văn học và nội dung chính là hướng dẫn phân tích tác phẩm văn học (tiểu thuyết) và lấy tư liệu thông qua phỏng vấn những người xung quanh để viết thử truyện.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2013), *Đề án Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo Việt Nam*, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục Hàn Quốc, Trung tâm Thông tin Quá trình Giáo dục Quốc gia, Quá trình giáo dục Hàn Quốc, <http://www.ncic.re.kr>.
3. *Quốc ngữ Hàn Quốc cấp 2 năm 1, 2, 3* (2013), Nxb Bi Sang, Seoul.
4. *Quốc ngữ Hàn Quốc cấp 3 năm 1* (2013), Nxb Bi Sang, Seoul.
5. *Văn học Hàn Quốc cấp 3 năm 2, 3* (2013), Nxb Bi Sang, Seoul.
6. Viện Ngôn ngữ học (2006), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng và Trung tâm Từ điển học, Hà Nội – Đà Nẵng.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 26-02-2014; ngày phản biện đánh giá: 02-3-2014;
ngày chấp nhận đăng: 06-3-2014)